

За въ практическѣй животъ обаче познаванието на камънитѣ е твърдѣ нужно нѣщо, защото туй познавание посочва челоуѣку ония мѣста, въ които земята крие разни свои богатства. Наопаки, познаването на камънитѣ прѣдпазва челоуѣка да се лута напраздно и търси земни богатства тамъ, гдѣто науката казва, че не могатъ да бѣждатъ.

Злато.

Старитѣ формации (гнейсъ и пр.) завзематъ твърдѣ голѣмо пространство въ южна и сѣверна България, сѣщо и въ Македония. Въ камънитѣ на тая формация често се намира злато разсѣяно въ малки луспи и дребни зрънца. Отъ дѣйствието на атмосферата, тѣзи камъни се цѣпятъ, дробятъ и се разнасятъ отъ водитѣ въ долинитѣ и коритата на рѣкитѣ и потоцитѣ, отъ гдѣто ги измиватъ рударитѣ.

Затова, самородно злато може да се намира въ пѣсѣка на ония рѣки, които минаватъ прѣзъ мѣста, гдѣто има на около гранитъ гнейсъ.

Въ България и до днесъ още сѣ познати македонскитѣ рудари или златари, които промиватъ въ плитки корита златоносний пѣсѣкъ отъ рѣкитѣ. Въ врѣмето на турското правителство миението на златоносний пѣсѣкъ въ България си добръ стоеше, защото турското правителство нѣкакси подкрѣпяше тѣзи промишленность („волни войници“). Когато работата бѣше по-евтина и златоноснитѣ лѣгла по-богати, златото се добиваше по-вечето съ промивание на златоносний пѣсѣкъ; днесъ обаче тоя способъ при други обстоятелства, а особено туй, че пѣсѣка съдържа съвсѣмъ малко злато, не е износенъ. Чини ми се, че въ срѣдний вѣкъ България е имала доста злато. И днесъ се намира тукъ-тамъ, но много малко, на малки зрънца въ рѣкитѣ, особено въ р. Тополница и нейнитѣ притоци (най-повече въ Мътивската рѣчка), Искъръ, Янтра (до Габрово), Бързия (при Берковица) р. Арда и пр.

На р. Тополница дохождатъ всѣка година Кратовчани и отъ Неврокопскитѣ села рудари, та прѣзъ цѣлото лѣто прѣмиватъ пѣсѣкътъ и събиратъ доволно злато, което продаватъ подъ име „су алтжж“ (водно злато).